

OBSERVEREN

● ● ● Wat?

Observeren is wellicht de meest gangbare maar tegelijk ook de minst benutte van alle evaluatievormen. Leerkrachten observeren immers voortdurend. Alleen wordt met de verkregen gegevens niet altijd even veel gedaan.

We onderscheiden twee grote vormen van observatie:

- ● *gerichte observatie*: hier worden op voorhand duidelijke keuzes gemaakt. Men kan er bijvoorbeeld voor opteren om tijdens een bepaalde les één specifieke handeling, vaardigheid of competentie te observeren (bijvoorbeeld het naleven van de veiligheidsvoorschriften in een les elektriciteit) aan de hand van een voorgedrukt registratieformulier met indicatoren of criteria.
- ● *open observatie*: in deze vorm van observatie worden op voorhand geen keuzes gemaakt en wordt alles geobserveerd (en geregistreerd) in functie van wat men er verderop in het leerproces mee kan doen (bijvoorbeeld een inval of een oplossing van een leerling van wie men het niet verwacht).

● ● ● Waarom?

Observeren is een evaluatievorm die zich perfect leent voor permanente evaluatie. Het is belangrijk dat datgene dat werd geobserveerd op de een of andere manier wordt geregistreerd. Zoniet is men in strijd met de regels van betrouwbaarheid en objectiviteit. De registratie van de observatie zorgt voor veel kopbrekens bij leerkrachten want administratieve overlast is een reëel gevaar bij deze vorm van evaluatie. Naar een gebruiksvriendelijke registratie en rapportage dient dan ook veel zorg uit te gaan.

Leerkrachten die doorheen het leerproces goed hebben kunnen observeren en registreren, vinden het dikwijls overbodig om aan het 'einde' van het leerproces nog een meer formele vorm van evaluatie (bv. een toets) door te voeren.

Observeren is bij uitstek geschikt voor de evaluatie van processen en dan vooral die processen waarin leerlingen zich zichtbaar kunnen ontplooiën en activiteiten ontwikkelen (bv. de observatie van samenwerkingsvaardigheden bij een groepswerk) of competenties opbouwen (bv. de observatie van zelfredzaamheid bij de individuele uitvoering van een praktijkopdracht).

● ● ● Hoe?

Observeren tijdens een les betekent altijd keuzes maken. Dat kunnen keuzes zijn voor bepaalde leerlingen of voor een bepaalde competentie. Het is van belang de consequenties van die keuzes, vooraf, voor een bepaalde termijn (bv. van een rapport), correct in te schatten. In ieder geval zal observatie altijd leiden naar een of andere vorm van registratie. Hoe dit concreet vorm kan krijgen, ziet u [hier](#).